

คำชี้แจง

ในหลักสูตรขบวนวิชา PY 440 ที่ทางทบวงมหาวิทยาลัยอนุมัติทั้งหมด 10 บท ในการเขียนตำราได้ยึดหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเป็นเกณฑ์ ทั้งบทและหัวเรื่องย่อย แต่มีบางส่วนที่ผิดไปจากหลักสูตร 2 ประการ คือ

1. เพิ่มเนื้อหา
2. ตัดเนื้อหา

ในส่วนที่เพิ่มเนื้อหานั้น ได้เพิ่มปริจเฉทที่ 3 ปกิณณกสังหวิภาคเข้าเป็นบทที่ 4 เหตุที่เพิ่มเพราะต้องการการวางเนื้อหาส่วนใหญ่ของอภิธรรมมัตถสังคหะไว้ให้ครบตามความประสงค์ของนักศึกษาที่ต้องการจะทราบเนื้อหาสาระในอภิธรรมมัตถสังคหะที่นิยมสวดในงานศพนั้นมักกล่าวถึงเรื่องอะไรบ้าง นอกจากเพิ่มบทที่ 4 แล้ว ในบทที่ 6 ได้เพิ่มเนื้อหาเข้ามาอีก เพราะในหลักสูตรมีเฉพาะบางเรื่อง เมื่อถึงเวลาเขียนตำราได้พิจารณาเห็นว่า เนื้อหาในปริจเฉทที่ 5 (บทที่ 6 ในตำราเล่มนี้) มีเรื่องน่าสนใจมากและเป็นเรื่องท้าทายความรู้ทางวิทยาศาสตร์ด้วย เช่น กำเนิดโลกและโลกมนุษย์ในจักรวาลอื่น เป็นต้น ดังนั้นจึงเพิ่มเนื้อหาของปริจเฉทนี้เข้ามาทั้งหมด เมื่อเพิ่มเข้ามาทั้งปริจเฉท จึงทำให้เนื้อหามากกว่าปกติ ดังนั้นจึงได้แยกเรื่องกรรมและความตายไปไว้อีกบทหนึ่งเป็นบทที่ 7 เพราะเหตุนี้ตำราเล่มนี้จึงมีเนื้อเรื่องครบเนื้อหาส่วนใหญ่ของคัมภีร์อภิธรรมมัตถสังคหะและมีทั้งหมด 11 บท มากกว่าในหลักสูตรหนึ่งบท

ในกรณีตัดเนื้อหา ได้ตัดบทที่ 10 ซึ่งเป็นบทสรุปออกไป ทั้งนี้เพราะเหตุว่าทางมหาวิทยาลัยมีนโยบายการเขียนตำราไว้ว่า ให้เขียนบทสรุปท้ายบทของแต่ละบทและเขียนตัวอย่างข้อสอบไว้ด้วย เพื่อปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว จึงให้ตัดบทที่ 10 ออกแล้วใส่เนื้อหาโดยสรุปไว้ท้ายบทของแต่ละบท ส่วนหัวเรื่องอื่น ๆ ที่มีในหลักสูตรแต่ไม่มีในตำรานี้ไม่ได้ตัดออกเป็นแต่เพียงเปลี่ยนชื่อให้คลุมความทั้งหมดเท่านั้น เช่น บทที่ 2 หัวเรื่องย่อยที่ว่าสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือจิตก็คือจิตอยู่ในวิงวนของกาม เป็นต้น

แม้ตำราเล่มนี้จะดูหนาไปบ้าง แต่โดยความจริงแล้วมิได้นำมาสอนและทดสอบความรู้ทั้งหมด ได้นำมาสอนและทดสอบความรู้เฉพาะเนื้อหาที่พูดถึงปรมัตถธรรม 4 โดยตรงเท่านั้น กล่าวคือ เนื้อหาที่อยู่ในบทที่ 2, 3, 5, 6, 7 และ 8 ดังนั้นเนื้อหาที่ศึกษาในตำราเล่มนี้จึงมีเฉพาะ 6 บท ส่วนอีก 5 บทนั้นได้วางไว้ตามหลักสูตรและเพื่อความสมบูรณ์ของตำรา ทั้งนี้เพื่อนักศึกษาและผู้สนใจจะได้ค้นคว้าได้ครบเรื่องโดยไม่ต้องเสียเงินและเสียเวลาค้นเรื่องนี้ในหนังสืออื่น ๆ

ตำราเล่มนี้แม้ผู้เรียบเรียงเองจะพยายามทำให้ดีเท่าไรก็ตาม แต่ก็คงจะไม่สมบูรณ์ และตีพิมพ์ทุกอย่างเป็นแน่ อาจจะมีขาดตกบกพร่องอยู่บ้าง ส่วนที่บกพร่องนั้นผู้เรียบเรียงขอน้อมรับไว้ด้วยตนเอง ส่วนที่เป็นความดีของตำราเล่มนี้ ขออุทิศแก่อาจารย์โชติกะ ธรรมมาจารย์ระผู้วางรากฐานการศึกษาอภิธรรมให้แก่ผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนผู้เรียบเรียงด้วย หวังว่าคงจะได้รับคำแนะนำจากท่านผู้รู้ด้วยความปรารถนาดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวี ผลสมภพ

ภาควิชาปรัชญา

คณะมนุษยศาสตร์

กุมภาพันธ์ 2528